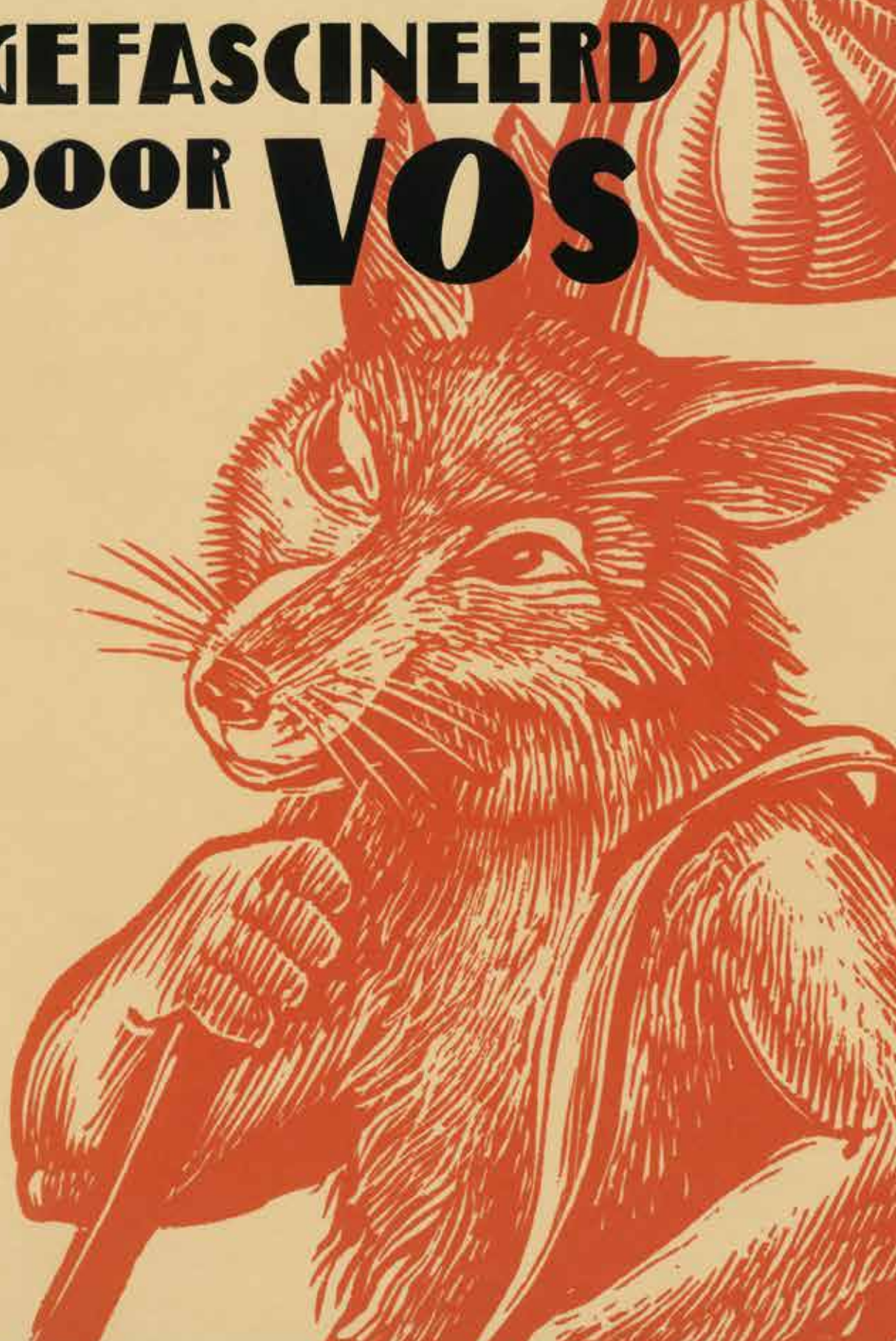

GEFASCINEERD DOOR VOS

ERFGOEDBIBLIOTHEEK HENDRIK CONSCIENCE

Gefascineerd door vos

PIETER MALENGIER

Gefascineerd door vos is een schitterend Reynaertboek dat eerder dit jaar verscheen naar aanleiding van het pensioen van An Renard. Zij was van 2000 tot 2022 directeur van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience in Antwerpen. Met een knipoog naar haar familienaam, maar ook omwille van haar passie voor de vos, werd dit boek samengesteld met essays en bijdragen van conservatoren – over sporen van de vos in de rijke collectie van de Erfgoedbibliotheek – en van zes specialisten over de betekenis van Reynaert in ons cultureel erfgoed. Rijkelijk en prachtig geïllustreerd behandelt het boek dan ook de vele en verrassende aspecten van de vos in een brede context.

De covertekst, die we hier parafaseren, verwoordt het treffend. De vos is terug van weggeweest. De *vulpes vulpes* ontmoeten we te pas en te onpas op het platteland en in de stad. Hij verschijnt op zeer regelmatige basis in de traditionele media, op de socialemediaplatforms, in romans, poëzie en kinderboeken en dit zowel op covers als in teksten. Maar waar komt die (hernieuwde) fascinatie voor de vos vandaan? Is het zijn wilde schoonheid die blijft fascineren? Of zit zijn grote succes eerder in zijn veelzijdigheid? In de collectie van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience duikt de vos in talloze gedaanten op, van de oudheid tot vandaag. *Gefascineerd door vos* probeert de vele facetten en gezichten van het sluwe dier in dertig bijdragen te vangen.

Naast de rijke Vlaamse en internationale traditie rond Reynaert verschijnt de vos in zeer uiteenlopende vormen zoals boekillustraties, drukkersmerken, fabels, sprookjes, spreekwoorden, vroegmoderne leerboeken, natuurwetenschappelijke werken, schilderijen, gedichten en satirische kranten. Van de literatuur, beeldhouwkunst, mode en film tot

*Van
publiekslieveling
over rebelse
geest en creatief
genie, sluwe
manipulator,
tot oplichter en
moordenaar*

over de *Reineke* van Kaulbach. Maar er is ook een verrassende bijdrage van Marie-Charlotte Le Bailly over leerboeken die aansluiten op de leefwereld van kinderen in *Latijn lezen als vos. Schoolboeken in de zestiende eeuw*. Of van dezelfde auteur een artikel over politieke satire in oorlogstijd rond 1700 en de rol die de vos hierin speelde. Van sloddervos over foxtrot, tot de vrouw in de *Reynaert*, de kleine vos (een vlinder) én de vos die in Zorro schuilt. Het boek bevat voor iedereen met een hart voor de iconografische vos een schat aan informatie. Voor de liefhebber van het grafische is er aandacht voor de illustratiecycli in de *Reynaert*iconografie van Erasmus II Quellinus, Jan Christoffel Jegher, Wilhelm von Kaulbach en ook voor de pentekeningen van Gustave Van de Woestyne die hij voor het werk van Stijn Streuvels maakte. Zelfs aan de botanici is gedacht dankzij bijvoorbeeld het artikel 'De kleine vos in de brandnetels' door Steven Van Impe. Kortom, doorheen *Gefascineerd door vos* maken tien auteurs jacht op de vos vanuit een breed perspectief.

Wie dit boek leest, ontdekt dat de vos werkelijk van alle tijden en alle culturen is en dat wie zijn spoor volgt, hem ontdekt in verhalen van de

het stijldansen: de vos laat zich op verrassende plekken zien. Het boek – dat onder redactie van Linde De Potter, Marie-Charlotte Le Bailly en Steven Van Impe verscheen – laat auteurs met autoriteit in de verschillende disciplines waarin zij werkzaam zijn aan het woord. Het is gevaarlijk om uit een boek als dit bepaalde bijdragen aan te halen, maar in het geval van *Gefascineerd door vos* kan het helpen om de rijkdom ervan te illustreren. Zo zijn er de beschouwingen door kunstenaar Koen Broucke bij het verschijnen en verdwijnen van de vos in zijn werk en van Steven Van Impe

middeleeuwen tot vandaag. Van publieksliefeling over rebelse geest en creatief genie, sluwe manipulator, tot oplichter en moordenaar. De Reynaerttraditie omvat al die gedaanten en mogelijk zit zijn succes verscholen in die gelaagdheid: elke gemeenschap herkent de vos in zichzelf of de ander en kan er een eigen invulling aan geven.

Het Reynaertgenootschap leverde een mooie bijdrage aan dit zeer schitterende en rijke boek. Met artikels van Lianne Vroomen (*De kromme paden van Reynaert de vos*), Yvan De Maesschalck (*Over de vos in de moderne literatuur*) en Rik Van Daele (*Gefascineerd door het verzamelen van Reynaertboeken*) neemt het genootschap een prominente plaats in. Bijdrages die zich nestelen in het rijke overzicht en die de vos Reynaert – die van ‘Willem die Madocke maecte’ – als uitgangspunt en basis hebben.

Wie de vos vanuit verschillende, boeiende en relevante manieren wil leren kennen, heeft met dit boek een mooie gids gevonden. Daarnaast vormt het een gepast en waardevol eerbetoon aan het baanbrekende directeurschap dat An Renard gedurende meer dan twintig jaar bekleedde in de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience.

Gefascineerd door vos biedt een geschakeerd beeld van een van de boeiendste dieren uit de cultuurgeschiedenis en een unieke inblik in een van Vlaanderens rijkste publieke bibliotheekcollecties.

Linde De Potter, Marie-Charlotte Le Bailly en Steven Van Impe (red.),
Gefascineerd door vos, Uitgeverij Artha, 192 p., www.arthabooks.be.
